

Vergaderjaar 2012–2013

33 400 V

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) en van de begrotingsstaat van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII) voor het jaar 2013

Nr. 137

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING EN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 juni 2013

Tijdens het Wetgevingsoverleg over de begroting voor 2013 voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (Kamerstuk 33 400 V, nr. 110) was toegezegd de Kamer te informeren over onze inspanningen op het terrein van capaciteitsontwikkeling voor belastingdiensten in ontwikkelingslanden. In deze brief informeren we u graag over onze gezamenlijke inspanningen op dit gebied.

Achtergrond

Om op eigen benen te kunnen staan is het voor ontwikkelingslanden belangrijk dat zij hun eigen inkomsten genereren en daarover verantwoording afleggen aan hun bevolking. Een goed functionerend belastingstelsel en een professionele belastingdienst (inclusief douane) zijn hiervoor essentieel. Deze zorgen er immers voor dat een overheid voldoende financiële middelen binnen krijgt voor het uitvoeren van zijn publieke taken en geleidelijk minder afhankelijk wordt van hulp gelden. Daarnaast kan een sterke belastingdienst ook instrumenteel zijn in de strijd tegen witwassen, de georganiseerde misdaad en corruptie.

Het realiseren van hogere belastinginkomsten hoeft niet gepaard te gaan met hogere belastingtarieven, maar kan door verbreding van het aantal belastingbetalers, betere inning en het terugdringen van vermijding en/of ontduiking van belastingen. Nederland wil hier een bijdrage aan leveren door het aanbieden van experts van het Ministerie van Financiën en de Belastingdienst, aangevuld met fiscale expertise uit de markt en ondersteuning via multilaterale organisaties. De Nederlandse inzet wordt nauw afgestemd met andere donoren, zodat sprake is van maximale complementariteit.

Bilaterale steun: samenwerking met het Ministerie van Financiën en de Belastingdienst

In oktober 2012 is een convenant ondertekend tussen de ministeries van Buitenlandse Zaken en Financiën dat zich richt op het verbeteren van heffing en inning van belastingen in ontwikkelingslanden ter vermindering van hun afhankelijkheid van ontwikkelingshulp.

Voor deze gezamenlijke inspanning is tot eind 2015 ruim 1,0 miljoen euro beschikbaar. Beide ministeries dragen bij. Daarbij is afgesproken dat de steun zich zal concentreren op de 15 partnerlanden, maar dat in enkele gevallen ook in andere ontwikkelingslanden kan worden gewerkt waarmee Financiën een belasting- of douaneverdrag heeft of wil sluiten. Daarnaast zal een beperkt deel van het budget besteed worden aan technische assistentie voor douane administraties. Reden hiervoor is dat in ontwikkelingslanden, met name in Afrika, veel belastingdiensten en douanes één organisatie vormen en dat belastingheffing in sommige ontwikkelingslanden nog vooral berust op heffingen bij invoer. De ambitie is om in tenminste vijf ontwikkelingslanden activiteiten te ontplooiën. Aanvullend zal vanuit deze samenwerking in enkele multilaterale initiatieven worden geparticipeerd (zie hierna de OESO en ATAF initiatieven onder «multilateraal»).

Genoemd budget zal besteed worden aan kennisoverdracht door medewerkers van het Ministerie van Financiën en de Belastingdienst aan belastingdiensten en ministeries van Financiën in de ontwikkelingslanden op een breed gebied aan onderwerpen, afhankelijk van de vraag van het ontvangende land. Het gaat hier bijvoorbeeld om fiscale en douane wet- en regelgeving, belastinginning, hervorming van de belastingdienst, transfer pricing, internationale gegevensuitwisseling, verdragsonderhandelingen en het bevorderen van de belastingmoraal bij belastingplichtigen. Het kan daarbij gaan om korte en langere missies of om meerjarige bilaterale projecten (trainingen, workshops, stages, studiebezoeken, et cetera).

Momenteel wordt met behulp van de Ambassades ter plaatse het programma onder de aandacht gebracht van de OS partnerlanden en geïnventariseerd welke landen geïnteresseerd zijn in dit programma. Vanuit Burundi, Rwanda en Ghana is reeds een formeel verzoek ontvangen om te bezien op welke onderwerpen bijstand verleend kan worden, zowel op het terrein van belastingen als douane. Andere potentiële samenwerkingspartners naar aanleiding van eerste contacten zijn Bangladesh (i.s.m. het IMF), Uganda, Tanzania en Kaapverdië. De Belastingdienst van Burundi heeft inmiddels een studiebezoek gebracht aan Nederland om ervaring op te doen over het voorlichten van belastingplichtigen en de rol daarin van de belastingtelefoon.

Bilaterale steun: inhuur externe fiscale expertise

In de loop van 2013 wordt aan bovenstaand programma voor dezelfde doelgroep de mogelijkheid voor het inhuren van externe fiscale expertise (consultants) toegevoegd. Het kan immers voorkomen dat er in bepaalde situaties geen beroep kan worden gedaan op het personeel van het Ministerie van Financiën en de Belastingdienst, bijvoorbeeld omdat het nationale werk prioriteit verdient, de gevraagde kennis te specialistisch is of er geen trainers beschikbaar zijn die de taal van het ontvangende land voldoende beheersen. Bovendien kan via deze faciliteit ook kennis uit andere landen en bijvoorbeeld buurlanden beschikbaar worden gesteld. Afgelopen maart is hiervoor een Europese tender uitgeschreven. Deze additionele faciliteit zal begin van de zomer operationeel zijn. De tender

heeft een waarde van 1 miljoen euro, met een uitloop naar 1,4 miljoen bij voldoende vraag vanuit de ontvangende landen.

Multilaterale steun: lopende activiteiten via ATAF, OESO en IMF

Naast bilaterale steun wordt door Nederland ook steun verleend aan verschillende multilaterale initiatieven gericht op capaciteitsopbouw, onder meer via het *African Tax Administration Forum* (ATAF) en de OESO.

ATAF, de vereniging van Afrikaanse belastingdiensten, ontvangt tot 2014 financiële steun van Nederland (in totaal 250.000 euro) via een gezamenlijk donor fonds. ATAF is in 2012 formeel een internationale organisatie geworden en de organisatie staat nog in de kinderschoenen. Het Ministerie van Financiën geeft daarnaast – in het kader van het convenant – ATAF advies over het opzetten van een Technische Assistentie Unit binnen ATAF die op termijn zelfstandig een bijdrage kan leveren aan capaciteitsopbouw op belastinggebied voor de leden van ATAF.

Vanuit de OESO Informal Task Force on Tax and Development, waarvan Nederland co-voorzitter is, is een initiatief ontwikkeld voor het opzetten van een specifieke vorm van technische assistentie aan ontwikkelingslanden, genaamd «*tax inspectors without borders (TIWB)*». TIWB gaat ontwikkelingslanden op verzoek helpen bij de uitvoering van boekenonderzoek van aldaar internationaal opererende bedrijven. Het houdt in dat experts van een belastingdienst de collega's van een belastingadministratie in een ontwikkelingsland concreet en ter plaatse bijstaan als ze controles uitvoeren. Zo dragen ze direct en «on the job» kennis en ervaring over. Het gaat hier om intensieve ondersteuning (bijvoorbeeld met herhaalde bezoeken aan het ontwikkelingsland en tussentijdse ondersteuning per telefoon en e-mail), maar het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat buitenlandse experts de plaats van de staf van de lokale belastingdienst overnemen. Op dit moment kunnen ontwikkelingslanden hun vragen voor deze vorm van assistentie al indienen bij de OESO. Nederland heeft aangeboden bij de eerste pilots te helpen, zodat deze nieuwe vorm van assistentie sneller van start kan gaan.

Een ander initiatief onder de vlag van de OESO is de door de *Task Force on Tax Crimes and Other Crimes* georganiseerde training voor *Financial Investigators* uit ontwikkelingslanden. Naast financiële steun hieraan voor deelnemers uit de partnerlanden zullen ook trainers van de FIOD een bijdrage leveren.

Nederland ondersteunt daarnaast al jaren het OESO Global Relations programma door het beschikbaar stellen van expert-trainers. In dit kader levert het ministerie van Financiën deze maand (april 2013) een instructeur voor de *OECD Advanced Tax Treaty workshop* gericht op Latijns-Amerikaanse niet-OESO-lidstaten. Deze cursus verhoogt het kennisniveau voor onderhandeling en uitvoering van belastingverdragen. In dit kader zal Nederland vanuit het convenant tevens drie cursusplekken voor Costa Ricaanse ambtenaren sponsoren, mede met het oog op economische diplomatie en het in de loop van 2013 te onderhandelen belastingverdrag Nederland-Costa Rica. Bij succes kan hetzelfde opleidingsmodel gevolgd worden in Afrika of Azië.

Nederland is co-voorzitter van het IMF multi-donor programma «Tax Policy and Administration», dat een 15-tal ontwikkelingslanden in Afrika en Azië steunt bij hervorming van de belastingdienst. Dit betreft ook een aantal partnerlanden namelijk Bangladesh, Ethiopië en de Palestijnse Gebieden. Het IMF programma boekt interessante successen in Senegal

en Liberia. Naast steun aan belastingdiensten, werkt dit programma aan een diagnostiek om belastingdiensten door te lichten.

Tot slot

Naar onze mening staat hiermee een interessant programma in de steigers, waarmee unieke Nederlandse kennis en kunde wordt ingezet ter versterking van belastingdiensten in ontwikkelingslanden. In enkele gevallen is de uitvoering al begonnen. Wij hebben hoge verwachtingen van de samenwerking omdat versterking van de capaciteit van belastingdiensten in de ontwikkelingslanden een sleutelement vormt in de strijd tegen misgelopen inkomsten door belastingontduiking en ontwijking.

Wij zullen u over een jaar graag nader informeren over de voortgang.

De minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.M.J. Ploumen

De staatssecretaris van Financiën,
F.H.H. Weekers